

ממצאי סקר בנושא:

תרומת קרן שלם בתחומי פעולתה

כפי שהיא נתפסת בעיני בעלי תפקידים שונים

תקציר מנהלים

**מוגש על ידי מכלול
יחידת הערכה ומחקר
קרן שלם**

**חוקרת ראשית: ד"ר עדי לוי-ורד
עוזרת מחקר: גבי מיה סבג**

תקציר מנהלים

רציונל ומטרת הסקר

פעילות הקרן התרחבה בעשור האחרון, וכיום מקיפה קשת רחבה הכוללת תחומי עשייה "רכים" כמו הסברה, יישום מחקרים, פיתוח ידע, הכשרה ייעודית במגוון תחומים אקדמיים ופיתוח שותפויות. כחלק מתפיסת העולם של קרן שלם הקשובה לצרכי השטח ורואה חשיבות בבחינה עצמית מתמדת, פנינו למגוון שותפים מהשדה לצורך קבלת משוב על תחומי הפעולה של הקרן. מטרת הסקר הייתה לבחון האם קיימת הלימה בין צרכי השטח וחלוקת המשאבים לבין תחומי העשייה של הקרן. סקר זה הינו אחד התוצרים של תהליך החשיבה האסטרטגי שקיימה הקרן בשנת 2013.

מתודולוגיה

1. שאלון הסקר כלל 3 חלקים:

חלק א' – מספר שאלות רקע

חלק ב' – דירוג מידת ההשפעה של סיוע קרן שלם על איכות החיים של אנשים עם מש"ה, ב-9 תחומים הנוגעים לפעילות הקרן: ביצוע פרויקטים פיזיים של בינוי ושיפוץ; ביצוע פרויקטים פיזיים של הצטיידות; פיתוח כוח אדם- קורסים; הכשרות והשתלמויות לצוותים ברשויות ובמסגרות לשיפור השירות לאנשים עם מש"ה; יזמות חברתית- תמיכה בתוכניות ייחודיות של העשרה וחברה ברשויות המקומיות; תמיכה באומנויות של אנשים עם מש"ה; תמיכה בימי הסברה ברשויות לצורך הסרה של חסמים ודעות קדומות; פיתוח ידע מקצועי – הבניית כלים יישומיים במטרה לשפר תהליכי עבודה, ליצור סטנדרטיזציה, לקדם איכות בשירות ובטיפול באדם מש"ה; מחקר – מתן מענקים ומלגות לחוקרים וסטודנטים באקדמיה בתחומי החיים של אנשים עם מש"ה; כנסים וימי עיון לעוסקים בתחום להעמקת הידע המקצועי ושיפור איכות הטיפול והשירות באנשים עם מש"ה. חלק ג' – בחירה מבין 9 התחומים, את שלושת התחומים בהם לדעתם הסיוע של קרן שלם הינו המשמעותי ביותר בקידום איכות החיים של אנשים עם מש"ה (מקום ראשון, מקום שני, מקום שלישי).

בסקר שהועבר למנהלי אגפי רווחה הוצגה שאלה נוספת (שאלה פתוחה): "נודה לך אם תתייחס במספר מילים לאופן בו הנך מעלה ומציג בפני ראש העיר וגורמים חשובים נוספים ברשות את המודעות לקרן שלם ולפעילותה, וליכולת שלכם כרשות להיעזר בקרן שלם כדי לשפר את איכות החיים של אנשים עם מש"ה והסובבים אותם?".

2. אופן איסוף הנתונים: קישור לסקר המקוון נשלח לכלל המדגם במייל יחד עם הסבר בנוגע למטרת

הסקר. המשתתפים השיבו על הסקר באופן מקוון והמידע נשמר בקבוצת הנתונים של יחידת מכלול.

3. תיאור מדגם המשיבים: מדגם המשיבים כלל 218 בעלי תפקידים בכירים בנוגע לעשייתה של קרן שלם

(מנכ"לים, מנהלי אגפים, מנהלי מסגרות ורכזי תחום מש"ה), כרבע מאוכלוסיית היעד. בתוכם 76% נשים,

כ-80% יהודים וכ-60% בעלי תואר שני.

עיקרי ממצאי הסקר

א. מידת ההשפעה של קרן שלם ב-9 תחומי הפעולה השונים בקרב בעלי התפקידים השונים

1. כלל המדגם: קרן שלם נתפסת כבעלת השפעה בינונית עד גבוהה בכל התחומים, כאשר בקרב המדגם הכללי התחום שנמצא כבעל ההשפעה המרובה ביותר הוא הצטיידות ($M=4.63$, $SD=0.77$) והתחום בעל ההשפעה הנמוכה ביותר הינו מחקר ($M=3.74$, $SD=1.08$).
2. עבור כל תחום השפעה בנפרד לא נמצאו הבדלים מובהקים בהערכה של בעלי תפקידים שונים, למעט בתחום היזמות חברתית, שם נמצא הבדל מובהק בדירוג מידת ההשפעה הממוצעת בין רכזי תחום מש"ה ומנהלי מסגרות בלבד.
3. נמצאו הבדלים נוספים שאינם מובהקים, אך חשוב לתת עליהם את הדעת. נמצא כי מנכ"לים מדרגים את תחומי פיתוח כוח האדם, יזמות חברתית וכנסים וימי עיון, כפחות מושפעים מפעילותה של קרן שלם ביחס לדירוגם של רכזי התחומים בתחומים אלו. כמו כן, רכזי התחומים דירגו את התמיכה בימי הסבר כמושפעים יותר מפעילותה של קרן שלם לעומת דירוגם של מנהלי המסגרות בתחום זה.

ב. הערכת שלושת תחומי הפעילות התורמים ביותר לשיפור איכות חייהם של אנשים עם מש"ה

- ❖ מתוך כלל המדגם, נמצא כי שלושת התחומים בעלי ההשפעה המרכזית ביותר על שיפור איכות חייהם של אנשים עם מש"ה הינם: בינוי ושיפוץ ($N=161$), פיתוח כוח אדם ($N=146$) ו-הצטיידות ($N=138$). ממצא זה הינו חשוב במיוחד, שכן הוא מעיד על כך שבעלי התפקידים בתחום מבינים את החשיבות וההשפעה של פיתוח כוח אדם, שהוא האנשים הבאים במגע עם האנשים עם מש"ה, מעבר להיבטים פיזיים הנוגעים לחיי האנשים עם מש"ה כגון בינוי ושיפוץ והצטיידות. באופן דומה, פיתוח ידע מקצועי דורג 68 פעמים כאחד משלושת התחומים התורמים ביותר לשיפור איכות חייהם של אנשים עם מש"ה.
- ❖ חשוב לציין כי כל אחד מתחומי העשייה של הקרן שנמנו בסקר זה דורג כאחד משלושת התחומים המשפיעים ביותר, כולל מחקר, תמיכה באומנויות, כנסים וימי עיון, תמיכה בימי הסבה ויזמות חברתית, אם כי בשכיחות נמוכה יחסית. כלומר, אף תחום לא נתפס כמיותר או חסר חשיבות או תועלת לשטח.
- ❖ הבדלים בין דירוגי בעלי התפקידים השונים:
נמצא כי רק בשלושה תחומים ישנו הבדל משמעותי בדירוג של בעלי תפקידים שונים:
א. בינוי ושיפוץ - נמצא כי מנכ"לים ומנהלי אגפים דירגו תחום זה כמשמעותי יותר באופן יחסי למנהלי מסגרות ורכזי תחום.
ב. הצטיידות - נמצא כי מנכ"לים ומנהלי מסגרות דירגו תחום זה כמשמעותי יותר באופן יחסי לרכזי תחום ומנהלי אגפים.
ג. יזמות חברתית - נמצא כי מנכ"לים ומנהלי מסגרות דירגו תחום זה כפחות תורם באופן יחסי לרכזי תחום ומנהלי אגפים.

ג. התייחסותם של מנהלי אגפי רווחה בנוגע למודעות ביחס לפעילות קרן שלם

לדבריהם של מנהלי אגפי הרווחה:

- ❖ ישנן רשויות בהן נוצר קשר ישיר בין קרן שלם ומקבלי ההחלטות ברשויות.
- ❖ פעילותה של קרן שלם עולה על סדר היום במסגרת ישיבות, ובתהליכי התכנון והתקצוב של פרויקטים בתחום ברשויות.

- ❖ מנהלי האגפים מציינים כי מקבלי ההחלטות ברשויות וכן מנהלי האגפים מוקירים ומעריכים את פעילותה של קרן שלם ומציגים את הקרן כבעלת ערך רב בקידום אוכלוסיית המש"ה.
- ❖ יחד עם זאת, מספר מצומצם של מנהלי אגפים ציינו שאינם מעלים באופן שגרתי את פעילות קרן שלם בפני מקבלי ההחלטות ברשות, ואף רואים מקום לשיפור בפעילותה.
- ❖ לסיכום דברי המנהלים - מי שמציג את קרן שלם בפני ראשי הרשויות ומקבלי ההחלטות עושה זאת על בסיס קבוע בישיבות על הנושא, ומתייחס לתרומה הרבה של קרן שלם בקידום פרויקטים למען אוכלוסיית המש"ה במגוון רחב של תחומים, החל בתכנון הפרויקטים וכלה בתקצובם והוצאתם לפועל.

ד. התייחסויות והערות נוספות של המשיבים לסקר

מתוך הערות נוספות של משיבי הסקר, עולה כי:

1. תחומי הסיוע ואופן ההתנהלות המקצועית של הקרן מאפשרים לשטח מרחב עשיר יותר של יוזמה ועשייה.
2. הקרן מסייעת לשחרר חסמים גם במערכות אחרות ובכך מאפשרת התמודדות אמיתית ופתרון בעיות תוך חשיבה מתמדת יצירתית על מציאת פתרונות.
3. הקרן מאפשרת פיתוח שירותים ביחד עם שותפים נוספים בסטנדרטים ראויים להערכה.
4. הועלה הצורך בהרחבת הפעילות בנושא הסרת חסמים בקהילה ושילוב.

מסקנות והמלצות

לאחר הצגת הממצאים ודיונים במסגרת צוות הקרן ובמסגרת הנהלת הקרן, עלו מספר נושאים מרכזיים:

- א. הצורך בהרחבת הקרן לכלל הנכויות – הקרן ומרכז השלטון המקומי עוסקים בשאלה הזו ומנסים לקדם זאת מול משרד הרווחה (בשלב זה הדבר לא תלוי רק בקרן).
- ב. לאור תפיסת המשיבים את הקרן ככתובת מקצועית ונגישה, וכזו המאפשרת לשטח מרחב עשיר יותר של יוזמה ועשייה - עולה האתגר בלשמר ולחזק את הקיים מבחינת התנהלות הקרן ומקצועיותה, ולהישמר מ"לנוח על זרי הדפנה".
- ג. בעקבות הממצאים עלתה הסוגיה - האם אכן סדר החשיבות והמשמעותיות של הנושאים עבור אנשי המקצוע משקף את הצורך האמיתי של השטח, או שמא התשובות משקפות את הסדר הקיים שהתרגלו אליו ואיש לא נתן את דעתו לצורך בשינוי כלשהו. לרוב, היוזמות לאפיקי עשייה וסיוע חדשים – כגון סבסוד שימוש בבריכות טיפוליות, יוזמות חברתיות בפריפריה, או עיסוק באיגום ובהבניית ידע - מגיעות מצוות הקרן.
- ד. בעקבות הסקר הנוכחי, הוצע על ידי גב' אסא בן יוסף מהשלטון המקומי, לבצע סקר נוסף לרשויות, העוסק בסדר העדיפויות בהקצאת משאבי קרן שלם. סקר זה בוצע וממצאיו יפורסמו בקרוב.